

WIGYB

2

ТАЛВАР

Өвәлчә ағач шагғылтысы ешидилди ва бу ағач шагғылтысы күнортанын чыр-һачыр истисиндә тамам кимсәсизләмиш һәјәтдә чох көзләниләмәз сәсләнди, сонра ашағы башдакы әјағолундан чыхан Күләғанын көзләри бирдән-бирә бәрәлди ва ушаг билмәди ки, ғышғырсын, ја нә еләсин.

Һәјәтин ортасындакы хар тут ағачынын јоғун көвдәси өз-өзүнә шагғылты илә ики јерә бөлүндү ва бир мүддәт гәрә тут јағышымыш кими һәјәтин асфалтына төкүлдү.

Һәјәтә биринчи бојланан Ағамухтарын арвады Анаханым олду; Анаханым мәт-бәхдә отуруб һаһар үчүн күфтә јумурла-

ырды, шагғылтыны ешидиб икинчи мәртәбәдән ағача бахды, сонра чаш-баш галмыш Күләғаны көрүб әтли-јағлы әлләрини аскијлә тәләм-тәләсик силә-силә:

— Адә, Күләга,—ғышғырды,—гач кишијә хәбәр елә, тут парчаланды!..

Ва Күләга да даһа ишин нә јердә олдугуну баша дүшүб бабасынын отағына тәрәф гачды ки, кишини чағырсын, амма Әлиаббас кишини чағырмаг лазым дејилмиш, чүнки Күләга һәлә онун һәјәт гапысына чатмамыш, киши өзү ағ туманынын үстүндән шалваарыны белнә чәкә-чәкә елә ағ көјнәкдәчә чохдан бәри кәзмәдији ити аддымларла гапыдан чыхыб хар тута тәрәф кәлди.

— Тез еләјин!—деди.—Тез еләјин! Бири дә көрәк галмасын јердә! һамысыны јығын бир-бир! Бирчәси дә галса, күнаһ олар! һамысыны јығын! Јејилсин кәрә һамысы!—деди.—Тез еләјин!—Сонра өз әјилиб ағачын дибиндән бир дәнә тут кәтүрдү, гојду ағына ва доғрудан-доғрујә кишијә елә кәлди ки, өмрүндә бу ләззәтиндә тут јемәјиб.—Јүз илин тутуду бу јүз илин!—Сонра да әлләрини ағачын икиләшмиш көвдәсинә сөјкәјиб јарыға бахды—јарығын һәр ики үзү гупгуру иди, елә бил нечә вахтды күнүн алтында галыб гурумушду; гочалығданыјды бу, чанындан ширә чәкилиб кетмишди.

Ахыр ки, јүзү һағлады бу хар тут.

Әлиаббас киши башыны икинчи мәртәбә тәрәф галдырыб бөјүк кәлини Анаханыма деди:

— Аш бишир бу күн.

Анаханым өмрүндә гәјнатасынын үзүнә ағ олмамышды ва кишинин бир сөзүнү һеч вахт ики еләмәмишди; бу дәфә дә дәмәди ки, күфтәбозбаш асырам; кишинин үрәји аш истәјир, нә олар, ахшамә да аш биширәр ва бурасы да күндән-күнә Анаханыма овчунун ичи кими ајдын олурду ки, гочалмаг, әсиндә тәзәдән ушаглашмағды.

Әләттә, бу саат Әлиаббас киши бөјүк кәлининин бу фикрләриндән хәбарсиз иди ва о, бу дәфә Күләгаја деди:

— Көрдүн! Көрдүн ки! Елә сорушурдун, дүз дејирсән, јохса јох? Көрдүн!

Доғудан да жаман олду бу хар тутун парчаланмағы, даһа буна бир сөз ола билмәзди, дүз деирмиш киши, хар тут жүз жашына чатанда парчаланырмыш вә бурасыны да лап доғру деирмиш ки, бу тутун жүз жашы вар.

— Эчәб тутду!—Буну бу тутдан биринчи дөфә жеирмиш кими, Фәтулланын арвады Мәсмә деди.

— Ығыб гоншулара да пәј көндөрмәк лазымды.—Буну да Анаханымын һәмимә сөхавәт көстәрән кичик кәлини Фәрида деди.

Мәсмә үрәјиндә фикирләшди ки, сәнә нә вар, әј бәхтәвәр, пәј да көндәрәрсән, о тарәфә дә кечәрсән, өз малын дејил ахы; буну фикирләшди, амма језнәсинин кәлининә бир сөз демәди.

Әлиаббас кишинин дөрдүнчү нәвәси Ағасәлим үзүнү арвады Зүбәйдәјә тутуб:

— Бошгаб кәтир! Газан кәтир!—деди.

—Тут күнүдү бу күн.

Әлиаббас киши деди:

— һә, һә!.. Бирн дә галмасын јердә кәрак. Күнаһды...

Бүтүн мәһәлләдә бу мәшһур тут ағачынын жүз жашы тамам олан һәмин исти ијул күнү Әлиаббас кишинин евдәки бүтүн оғул-ушағы, нәвә-нәтичәси, кәлинләри һәјәтә чыхмышды вә һамы бу дәм чидд-чәһдлә һәјәтә сәпәләнмиш хар туту ығымагла мәшһул иди.

Әлбәттә, күнаһ мәсәләсин Әлиаббас киши елә-белә, өзүндән деди, һеч ким һеч вахт демәмишди ки, тут ағачынын жүз жашы тамам оlanda вә көвдәси икијә бөлүнәндә јерә сәпилмиш тутларын һамысыны ығымаг лазымды, јохса ки, күнаһа батарсан; белә бир гајда јох иди, нечә ки, тутун жүз жашы тамам оlanda плов биширмәк дә адәт дејилди, амма бир һалда ки, бу тут ағачы бу дүнјәдә жүз ил өмүр сүрмүшдү вә онун жүз жашынын тамам олмасыны Әлиаббас киши беләчә көзләмишди, демәли бајрам иди бу күн вә бу жүз жашлы ағачын бәһрәси дә бәрәкәт кими бир шәј иди, ону ајар алтда гојмаг күнаһ иди.

Әлиаббас киши тут ағачынын алтында даянмышды вә бу вахт будагдан онун синәсинә, дүз үрәјинин башына бир тут дүшдү, кишинин ағ көјнәјиндә о саат-гып-гырмызы бир ләкә эмәлә кәлди вә буну көрән Ағамухтарын бүтүн бәдәни бирдән-бирә үрләшди.

Әлиаббас кишинин бөјүк оғлу Ағамухтар дөрд ил чәбһәдә вурушмушду, Мәз-докдан Берлинәчән вуруша-вуруша кетмишди вә бүтүн мәһәллә ушағлары јахшы билирди ки, Ағамухтар әминин бир ордени, он үч дә медалы вар. Ағамухтара бирдән-бирә елә кәлди ки, атасынын үрәјинин башына күллә дәјди вә бу гырмызы ләкә дә ган јериди. Сонра Ағамухтар даһа тамам-камал ағармыш кур сачларыны әли илә керн сығаллајыб ахыр вахтлар нечәнчи дөфә фикирләшди ки, киши жаман гочалыб.

Әспиндә Ағамухтарын белә фикирләшмәјә бир о гәдәр дә һаггы јох иди, чүнки һеч өзү дә атасындан чох сечилмирди; һәтта бир дөфә гоншулары гәссаб Ағанәчәфин арвады Балачаханым Дардаланын габағында даяныб тум чыртлаја-чыртлаја башына топлашмыш чаван мәһәллә гызларына демимши:

— Көрүрсүз, ағәз, адам һеч билмир ки, Әлиаббас киши Ағамухтар кишинин атасыды, јохса Ағамухтар киши Әлиаббас кишинин атасыды...

Әлбәттә, бу сөз кәлиб Анаханыма чатанда Балачаханым чавабыны алмышды, амма бир иш варды ки, Ағамухтар да жаман гочалмышды.

Вә ән гәрибәси бу олду ки, һәмин дәм Әлиаббас кишинин дә көзләри бөјүк оғлунун ағаппаг ағармыш сачларына саташды вә бу ағаппаг сачлары биринчи дөфә көрүрмүш кими, киши һәмин јәј күнүнүн хар тут бајрамына бахмајараг бирдән-бирә әмәлли-башлы көврәлди; Ағамухтарын ушаг вахтлары онун јадына дүшдү, лап о вахтлар ки, һалә дивардан тутатута кәзирди, сонра о вахтлар ки, бу ағача дырмашыб тут јејәрди, ағзы-бурну, үст-башы гапгара гараларды. Әлиаббас киши өзүнү сахлаја билмәјиб үрәјиндә дүнјанын белә әбләһ ишләри барәдә, јәни дүнјанын е-тибарсызлыгы барәдә бири ки јағлы сөз деди; буна јанды-јахылды ки, илләр адамы көр нә күнә гојур—о, балача ушаг инди көр гочалыб нә күнә кәлиб; сонра бир шаирин сөзү Әлиаббас кишинин јадына дүшдү: «Биз кәлди-кәдарик, сән јаша, дүнјә!» вә о, ағаппаг бығларынын алтындан кулүмсәјиб башыны булады, дүнјанын ишләринә ачыгы тут-

Рәссам
Рөвшән Мәммәдов.

мағы да инди она күлмәли көрүндү, јенә дә үрәјиндә деди ки, Искәндәрә галмајан дүнја кимә галачаг вә бурасыны дә фикирләшди ки, Ағамухтарын гочалығыны көрүр, амма өзүндән һеч бир сөз демир...

Әлиаббас кишинин кичик оғлу Фәтулла нәвәси Кулагаја деди:

— Гач, кет евдән ведрә кәтир.

Бошгаблар, газанлар баш бармәг бойда хар тутла долду, мәһәлләнин ушағлары тутун жүз јаша чатыб парчаланмасы хәбәрини ешидиб Әлиаббас кишинин һәјәтинә дарашды, һәрә беш-он тут гојду ағзына вә бөјүк дә, кичик дә, һамы белә бир

јекдил фикрә кәлди ки, бу тутун ләзәти башга шәјди вә һеч ким өмрүндә бу ләзәтдә тут јемәјиб. Гоншуларын һәрәсинә бир нимчә тут пәј кетди, елә бил Әлиаббас киши кимә нишан кәлмишди, ширин пәј кәтирдиләр.

Гәссаб Ағанәчәфин арвады Балачаханым башына тәзә хына гојдуғу үчүн түнд-гәһвәји бармағлары илә хар туту бир-бир саплағындан тутуб ағзына апарырды вә ағзыны марчылдада-марчылдада дејирди:

— Бәхти вар дә, чамаатын!.. Бу чүр тутдан јејиб кеф еләјирләр өзләричүн...—Сонра һөрдән онлара кәлиб ишина-ку-

чүнә көмөк елээн гоншулары, жашы отуз кечмиш, амма һалә дә әрә кедә билмәјән Лумијәә көз зурурду:—Витаминдир е, агәз, бу... Адам гызышдыран шейди...

Лумијә дә һәмшәкә киши, гызарыб пәртүрдү, амма әслиндә белә сөһбәтләр үрәјиндән иди вә Балачаханым дә буну јаршы билдиди үчүн шагганаг чәкиб бәрхән күлүрдү.

Бир сөзлә, һәмшәкә күнү мәһәлләнин ушағындан тутмуш бөјүүнәчән Әлиаббас кишинин һәјәтиндәки хар тутун парчаланмасындан хәбәрдар олду вә тамаһкарлыгыда тајы-бәрәбәри олмајән Молла Фәрзәли дә, тәбии ки, әсасыны дөјчөләјә-дөјчөләјә кәлди, дурду Әлиаббас кишикилин күчә гапысы азында, устаны бәјыра чағырды, башлады о јандан, бу јандан, Ирандан—Турандан, ахырда кәлди чыхды мәтләб үстә ки, һәким мәнә дөјиб ки, гара туту сых, сујуну ич, пулум дә јох ки, кедим базардан алым, елә бир балача газан версэн, бәсимди.

Үзбәүз сәкидә, көлкәликдә отуруб рус дили муәллими Алхасла нәрд ојнајән зәркәр Әләшрәф Молла Фәрзәлијә бахыб деди:

— һәмшәкә беләчә јазыгланыр, амма ахтарсан көрәрсан ки, бир донузу чатышмыр...—Зәркәр Әләшрәф буну деди вә Алхасын тамам-камал ганыны гаралдан јәғлы бир шеш гоша атыды.

Әлбәттә, Молла Фәрзәли дә һәмшәкә киши, бир газан тутуну алыб кетди.

Һәмшәкә ахшам Анаханым јахшыча бир плов биширди вә арвад нечә стәкан дүјү дәмләмишдисә, бүтүн һәјәтә чатды, Әлиаббас кишинин бир бөјүк һәјәт огулушағына, нәвә-натичасына (мәһәлләдә ән чох тој бу һәјәтдә олмушду).

Ајдын мәсәләјиди ки, бу һәјәт һәмшәкә беләчә чох адаллы, беләчә кур олмамышды. Әлиаббас кишинин атасы уста һәзрәтгулу бураны алаңда бу һәјәтдә ики отағлы, бирмәртәбәли кичик бина варды. Бу һәмшәкә узаг вахтларды ки, онда һәјәтдәки хар тут һәлә лап чаван бир ағач иди, Әлиаббас киши дә балача ушаг; бу тутун көвдәси индики будагларындан натик иди.

Әлиаббас киши Тубуханымла евләнәндән сонра өзүнә ики отаг дә тикди—бу, интигабдан габағын сөһбәтиди вә инди

һәмшәкә ики отағда Әлиаббас кишинин нәвәси Ағасәлим аиләсилә јашајырды, сонра ушаглар бөјүдү; ушаглар бөјүдү, һәјәт кичилди, дөрд отаг олду алты отаг, сонра сәкиз отаг, сонра бир мәртәбә бина ики мәртәбә олду... Огуллар евләнди, нәвәләр евләнди вә һәмшәкә тут ағачы парчаланан һәјәтдә һәмшәкә бир парча јер тапылды.

Әлиаббас киши илә Тубуханымын ики оғлу, дөрд гызы варды. Доғрудан дә гәрибәди дүниәнын ишләри: Ағамухтар дә, Фәтулла дә муһарибәдән сәғ-саламат гајытды, башлары чох газаву-гәдәр, чох мәшәггәт чәксә дә инди, шүкур, саламатды икиси дә вә икиси дә чохдан бабајды; амма гызларын һәмшәкә кетди, дөрдү дә: Сәлимаз һалә муһарибәдән әввәл кетди, миникитдән. Неч киим галмады Сәлимаздан, тәк кәлди, тәк кетди вә бу дә чох гәрибәди ки, ахыр вахтлар дөрд гыздан ән чох Сәлимаз кәлиб дурурду Әлиаббас кишинин көзләринин габағында; Фәтма муһарибә вахты кетди, неч киим дә билмәди ки, нәдән кетди; дүзүдү, дедиләр ки, Мүрсәлин хиффәти парлатды үрәјини — Мүрсәл Фатманын әријиди, чәбһәдә иди вә бир мүддәт ондан хәбәрәтәр кәлмәди; инди дә сағды Мүрсәл, кефи көк, дамағы дә чағды, дөрдүнчү арвадыјла јашајыр. (Бир дөфә Мүрсәл Әлиаббас кишини күчәдә көрүб гучаглајыб ағламышды ки, Фатмадан сонра неч бир арвадла јашаја билмирәм, јаман бәд шейди, Әлиаббас дәји, мәнәбәт! Әлиаббас киши дә демилди ки, валлаһ, әкәр будуса мәнәбәт, көрөк сәнинчүн бәд шей олмасын...). Фатмадан бир оғул гәлиб, атасына охшамајыб, ана төрәфә чәкиб, еви-еший, үч дә баласы, Сумгајытда јашајырлар вә үмумијәтлә гызларын ушагларындан бу һәјәтдә неч киим јохду, Ағамухтарла Фәтулланынкыларды бурда.

Сафура илә Камәлә дә муһарибәдән сонра кетдиләр, нә исә... Дүниәнын ишләриди. Әлиаббас кишинин Сафура илә Камәләдән једди нәвәси варды вә једдисидә дә ев-ешик, огул-ушаг јиәси иди, амма бир иш варды ки, бу бојда күлфәтә бахмајараг әслиндә, лап әслиндә, Әлиаббас киши тәк иди.

Мәсәлә бурасында иди ки, Әлиаббас киши дүз үч ил бундан әввәл, Тубуханымы торпаға басдырмышды вә хар тутун

јүз јашы тамам олан һәмшәкә күнүнүн кечәси јерина кириб көзләрини јуммушду, амма Тубуханым кәлиб дурмушду көзләринин габағында, һәм дә синәси тахтаја дөнүш ағбирчәк Тубуханым јох, бу һәјәтә тәзә кәлин кәлимиш Тубуханым, көнүл үчүн ағыллы, көз үчүн көзәл олан Тубуханым.

Габағлар зәрафатла дедиди, амма инди зәрафатдан әсәр-әләмәт галмамыш дөрд мисра јенә кәлиб Әлиаббас кишинин үрәјиндән ахыб кечди:

Латырам, јаным ағрыр,
Дурурам, чаным ағрыр,
Сән јадыма дүшәндү,
Тамам әндамым ағрыр.

Киши баша дүшүдү ки, бу кечә дә сәһәрә киими көзүнә јүхү кетмәјчәк, чохдан, лап гәдилләрдә олуб-көчөләр јадына дүшчәк вә өзү дә тәччүб едәчәк ки, беш јашында, алты јашында олдуғу вахтларын әһвалатлары нечә јадында галыб, амма ики күн бундан әввәлин сөһбәти јадындан чыхыб кетди.

О, беш-алты јашы оlanda дағлар баласы иди: мешәләр јадына кәлирди, сылдырым гәјалар јадына кәлирди, башы гарлы уча дағлар јадына кәлирди, көпүкләнә-көпүкләнә ахан дағ чәјиндә кәндин ушагларыјла бәрәбәр чиммәји, палансыз еш-шәјә миниб говмағы јадына кәлирди вә бир дә бир чәпиш јадына кәлирди; бу чәпиш онун чәпиши иди, һара кетсәјиди дагына дүшүрдү, әлиндән јарпаг јермиди; чәпиш деди, Чәпиш јадына дүшүдү; бир досту варды, гоншуларыјды дөјсән, Чәпиш иди ады. Дурур көрәсэн! Сағ олар, о төрәфин адамлары чох јашајыр—һавасынданды, сујунданды.

Сән аз јашамысың бас, ај Әлиаббас киши!

Һәмшәкә јатмышды: кишиләрин јери ачмајыҗма чәрпәјидә тутун алтынды салынмышды вә бу јүз јашы тут ағачынын алты ај ишығында јатгаһаҗа охшајырды; һәјәтин гадынлары-гызлары мәнәччәр өзүнү биринчи мәртәбәнин артырмасында, икинчи мәртәбәнин ушағлардә јатмышды; јенијетмә оғланлар, ушағлар исә дамда јатырды вә инди једдинчи јүхүдәјиләр. Сентјабын орталарына гәдәр беләчә олачағды, сонра јаваш-јаваш гыз-кәлиндәр евә кеччәкди, кишиләр артырмаја, ушағбәндә, сонра онлар дә евә, һәрә өз арвадынын јанына вә ән нә-

һәјәт дә ушағлар күнү күнә сата-сата ахыры ки, һәрә өз евиндә јәтәчәдди.

Бүтүн бунлар сонралар олачағды, јәј гуртаранда, пајыз кәләндә. Инди исә Әлиаббас киш тут ағачынын алтындан кәлән хорултулары ачыг-ајдын ешидә-ешидә бир дәһа фикирләшди ки, бу кечә јага билмәјчәк вә она көрә јох ки, һәјәтдән чүрбәчүр сәсли-нафәсли хорултулар кәлирди, јох, јәј вахты бу сәсләрә вәрнәчәли иди вә әслиндә һәмшәкә хорултулар онун үчүн бир нәвә көчә ләјләнәјиди, бу мәнә һада ки, өзүнү тәк һисс етмирди; она көрә ки... елә-белә, јүхусу гачмышды, вәссалам.

Әлиаббас киши јәјдә дә гышдакы киими евдә јатырды, өзү дә јорған-дөшәкдә турман көрәккә—үшүјүрдү Әлиаббас киши, бә'зән лап јәјин чырһачыранда дә үшүјүрдү кечәләр.

Әлиаббас киши бирдән-бирә фикирләшди ки, о өзү дә елә һәјәтдәки о јүз јашы тут ағачы киими бир шейди; буну фикирләшди вә она елә кәлди ки, бәдәниндикә бүтүн дәмәрлар тутун шахәләри-дир вә инди пајызды, шахәләр дә гуп-гуру гурууҗ.

Онун ушағлары, нәвәләри, кәлиндәри, бир сөзлә, бүтүн бөјүк күлфәти халис шәһәр адамлары иди, кәнддән, дағларын гојундакы о кәнддән хәбәрләри јох иди; о кәнддән ки, ахыр вахтлар тәз-тәз Әлиаббас кишинин јадына дүшүрдү вә бә'зән кечәләр лап доғрудан доғруја о дағлардакы кәкликотунун ији бурнуна кәлирди, о дағларын чәни-чискини узун-узун илләр мәсәфәсиндән бир гәриблик кәтирмиди.

Бириндән соршублар ки, һаралысың, дөјиб һәлә евләнәммилмиш; Тубуханым Имаршәһәрли гызы иди вә әслиндә елә Әлиаббас кишинин өзү дә шәһәр адамы иди—данышыҗыла дә, фикри-зиркијлә дә; кәнддән јалпыз узаг илләржи думандә; хәтирәләри галмышды, бир дә узун-узун илләр мәсәфәсиндән күчлә сүзүлүб кәлән бир гәриблик.

Әлиаббас кишинин атасы кәнддән көчүб Бақыда, Сабуңчу нефт мә'дәнләриндә фәһлә ишләјирди, сонралар буруғ устасы олду; инди о јерләрә Лениннефт мә'дәнләри дөјирләр вә Сабуңчудан тутмуш Раманәјачан узаныр. Әлиаббас ки-

шинин ушагылыгынын чох хиссәси, јенијет-мәлји о јерләрдә кечмишди, амма о, нефтчи олмамышды, дүлкәр олмушду. О аахтлар буруллары тахтадан гурашдыраларды, Әлиаббасын да мисмар вурмага, тахта јонмага хүсуси һәвәси вар иди вә һәлә лап ушагылыгдан бу ишдә салыгәсинә сөз ола билмәздә. Соңралар Әлиаббас ма'данлардан тамам узагылашды вә таны-дүлләр, биләнләр арасында адлы-санлы дүлкәр олду.

Бүтүн бунлар һамысы чох-чох узагылыгын сөһбәти иди вә бә'зән кечәләр јеринә кириб јухуја кетмәздән әвәл белә бир узагылыгын хофу күшини басырды; өзү дә инаңырды ки, бүм-јүдәдә бу гәдәр өмүр сүрүб, бу өлүм-итим дүнјасын-дә.

Әлиаббас киши бир-нечә ил бундан әвәл ахыры ки, тагаудә чыхмышды вә тагаудә чыхан кими дә баша дүшүшүдү ки, нә голларында гуваат вар, нә дә ајагында тагәт; уста бурасыны дә јахшы баша дүшүшүдү ки, онун көһнә (амма ити!) мишары, рәндәси, балтасы инди артыг јер тутур, јә'ни бу ма'надә ки, одуна кәдәннн балтасы ити олар, ишләјәр, кәдә билмәјәннн јох. Аләт ишләр, әләт өзүнәр дејибләр, амма әл ки, даһа әләти туту билмир, демәли гуртарды мәсәлә, вәссалам-шүттамам.

Уста бүтүн бунлары јахшы билирди, амма бу вәссалам-шүттамам мәсәләси чох мүшкүл мәсәлә иди вә адамын атасыны јандырырды. Ики күн бундан әвәл Әлиаббас киши балтасыны, мишарыны, рәндәсини, чәкичини кәтүрүб һәјәтләринин күсә галысы ағзында балача бир скамја дүзәлтмәјә башлады. Мисмарлар әјри кетди, чәкичи бармагына вурду, ахырда кетди илә элини зәдәләди вә пәнчәрәләриндән бојланбы бекәр-бекәр күчәјә бахан Балачаханым, гәссаб Ағанәчәфин арвады, бир һәј-һәшир гопарды ки, бүтүн мәһәллә кишинин башына јығылды:

— Вахсеј!.. Балта элини апарды кишини!..

Әлбәттә, балта кишинин элини апармамышды, зәдәләмишди бир балача вә Балачаханымын бу һәј-һәшири дә әслиндә бекәрчылыгдан иди.

Ағамухтар деди:

— Әшши, әл чәк бу ишдән дә, нәјинә ләзимды?! Кәрәк елә скамја дүзәлдәсэн?!

Күчә гапылары узбәүз бир-биринә бахан Алхас деди:

— Киши, кет отур, узан, јат, истираһәтини елә дә!..

Безнин калонкасында сатычы ишләјәр Мејрангулунын оғлу Әлигулу — ше'р јазан вә мәһәлләннн тарихиндә гәзетдә, журналда һәмзәси олан илк адам—һејран-һејран деди:

— Нечә дә әмәксәвәр гочадыр! Әсил ше'р гәһрәмәни, сәнәт гәһрәмәнидыр! Бу рәшадәт поетик тәфәккүрүн јох, һәјәтин бәһрәсидир!

Әлигулунын данышыгыларыны мәһәлләдә чох адам әмәлли-башлы баша дүшүрүдү вә бу дәфә дә бу сөзләрә фикир верән олмады.

Әлиаббас киши сағ әлиндә тутдуғу ағзы ганлы балтаја бахды, бахды вә Балачаханымын бир көз гырпымында күчәјә јығыдығы адамларынын арасындан кечиб һәјәтә кирди; ағзыны ачыб бирчә кәлмә дә сөз демәди. Мәсәлә онда дејилди ки, кишини гәјрәт боғурду—бу өз јериндә, мәсәлә бунда иди ки, белә бир нахәләфлик адамы јандырыб-јахырды. Уста онсуз дә билирди ки, бу скамја онун дүлкәрлик әләминдә ахырынчы сөзүдү (Әлиаббас киши һәләлик белә фикирләширди вә биз көрәчәјик ки, белә фикирләшмәк тез имиш...) вә инди уста бурасыны дә өзү үчүн лап јәгин етди ки, бу балта ки, алтымыш-јетмиш илдән сонра онун элини кәсир, чәкич дә бармагыны әзир, даһа лап доғрудан-доғруја, гуртарды мисмар вурмаг, тахта рәндәләмәк.

Хар тутун јүз јашы тамам олан һәмнн күнүн сәһәри Әлиаббас киши јериндән галгыб адәти үзрә әввәлчә һәјәтин ашағы башына дәјди, сонра һәјәт крантында сәлигә-сәһманла јуунду, бөјүк кәлини Анаханымын сүбһ тәздән дәмләдјији ачардан ичиб чәрәјини једи вә гыфылын чаарыны кәтүрүб вахтыјла һәјәтдә тахтадан дүзәлтдјији диварларыны суваглајды, ағарды, үстүнә гырмызы кирәмит дүз-дүју алатханасынын гапысыны ачды.

Әлиаббас киши бир о гәдәр өз үрәји јуха оланлардан дејилди вә бу әләтләрә нә өзү бир хәтирә кими бахмаг истајирди, нә дә истајирди ки, башгалары бунларә хәтирә кими бахсын.

Зәркәр Әләшрәф дејирди вә чох дә дүз дејирди ки, зәр гәдрини зәркәр би-

ләр; бу мишар да, бу рәндә, чәкич, зу-бул дә о устанын олмалы иди ки, иш көрүр—пәнчәрә салыр, гапы дүзәлдир, ағач јонур, мисмар вурур, һәм дә мисмары дүз вурур, элини дә зәдәләмир вә гәссаб Ағанәчәфин арвады Балачаханымнн кимиси дә бекәрчылыгдан һәј-һәшир салмыр.

Хар тутун јүз јашы тамам олдуғу һәмнн јәј кечәси Әлиаббас киши бу гәрәра кәлди ки, әләтләринн јахшыларыны сечиб апарыб сатсын. Бурада, әлбәттә, әсас мәсәлә пул мәсәләси дејилди; әввәлә, Әлиаббас кишикилин доланачағы јахшы иди, икинчиси, бүтүн бу әләтләринн гүјмәти бир о гәдәр пул да әләмирди; әсас мәсәлә бурасындәјди ки, бу әләтләр јахшы бир устаја гисмәт олмалы иди, бу әләтләр иш көрмәлијди, галыб пасланмамәлијди. Әлиаббас киши әләтлери бир-бир мәһәлләннн адамларына бағышлаја дә биләрди, амма белә бир сахаәттин ма'насы јох иди, чүнки белә бир сахаәт бу әләтләрә рава дејилди; чүнки бу әләтләр һәмшә бәһрә вермишди, кәзәл-кәзәл гапылар, пәнчәрәләр, тахтлар, сандыглар дүзәлтмишди, онлары анчаг әл-әјаға илшән мисмар башы әзмәгә сөрф еләмәк дүз олмазды.

Кишинин јенә әләтхананы ачыб чәкич, мишар кәтүрмәјини пәнчәрәдән биринчи Мәсмә көрдү вә елә баша дүшдү ки, гәјнатасы күчә гапысы ағзындәкы јарымчәг галмыш скамјаны тәздән дүзәлтмәк истајир, тез Фәтулланын сәсләди. Фәтулла шүшәбәнддә отуруб чәј ичә-ичә телевизорун күндүз веришмиләринә бахырды; ахшамләр бүтүн һәјәтин гыз-кәлини, арвадлары јығышырды Фәтуллакилин шүшәбәндиндә телевизорә бахмаға (тәкчә футболә бахмырдылар) вә кишиләрин дә күчәјә чыхыб сәкидә нәрд ојнамагдан вә нәрд ојнајанларә тамаша етмәкдән башга чәрәләри галмырды.

Фәтулла һәјәтә чыхды, сонра Ағамухтар һәјәтә чыхды, Әлиаббас кишинин кәлиләри пәнчәрәләрдән бојланды вә һамы бу тәзә хәбәрдән тамам дилхор олду.

Ағамухтар деди:

— А киши, ахы дост вар, дүшмән вар, башлајачагсан чәкич сатмаға?

Ағамухтар бу сөзләри деди, амма ата-сыны дә јахшы таныырды вә билирди ки, кишинин бөјини бир шеј кирдиси, ону ордан дартыб чыхармаг чәтин ишди.

— Јә'ни башлајачагсан әмәлли-башлы чәкич-мишар сатмаға?—Буну дә Фәтулла деди.

— Нәди, мәнә бәјәм һаваји бағышлајыблар бу чәкичи, мишары?—Бу сөз-сөһбәт Әлиаббас кишинин хошуна кәлмәди вә о, оғул-ушагын үстүнә чымхырды: — Кәдин, кәдин өз ишинизлә-күчүңүзлә мәшғул олу, мәним башыма ағыл гөј-мәјини!—Амма Әлиаббас киши бурасыны демәди ки, нә сатмагбазлыгыр, шәир демешкән, «мәғсудимиз нә мей, нә мей-ханәдир, дидари-јары көрмәк үчүн бир бәһанәдир»; бир јахшы уста чыхса гаршысына ки, бу әләтләрә сәрраф көзү илә баха билир, голунда күчү вар, ајагында да тагәт, пулсуз-зәдсыз һалал едәр она бу чәкич дә, мишары, рәндәни дә вә башга нәји варса дә һамысыны.

Мәсмә фикирләшди ки, киши гочалыб, башы харәб олуб, әләми күлдүрәчәк бизә, сонра гәјнатасы гаһгында белә һәүмәтсиз фикирләшдјини көрә өзү өзүндән утанды вә пәнчәрәннн габагындан чәкилди.

Әлиаббас киши әләтләринин ичиндән бир јахшы чәкич, бир јахшы мишар, бир јахшы рәндә вә бир дә бир зубул сечиб торбаја јығыды, сонра һеч кимин бир мәтләб анламадығы сөз деди:

— Бахын, бахын бу туту, јүзүндә нечә парчаланыб...—Әли илә һәјәтин ортасындакы хар туту кәстәрди вә аста адымларла күчәјә чыхды.

Һәјәтдәкиләрин һамысы чөнүб хар туту бахды вә јенә дә һеч ким һеч нә баша дүшмәди.

Әслиндә һеч Әлиаббас кишинин өзү дә билмәди ки, нијә бу хар туту кәстәрди вә бу хар тутун онун чәкич-мишар сатмагына нә дахли вар.

Әлиаббас кишикилин мәһәлләсиндән једди-сәккиз тин ашағыла тәзә бир бағча салынмышды вә биринчи күн уста һәләлик дөрд әләт сечиб бу бағчаја кәләндрә, скамјалардан бириндә әләшчиб әләтләрдә дә јанына дүзәндә, тәсбенини чевира-чевирә фикирләшди ки, истираһәт доғрудан дә гиямәт шејди. Адамларә бахды, ушагларә бахды вә әввәлчә нараһат олду ки, ушаглар инди јығылачаг башына, баш-

лажаг мишара, рөндәје бахмаға, амма бир аз кечди, јанындан ора-бура јүрүрөн, бир-бири илә ойнајан ушагларын һеч бири она мәһәл гохмады, һеч ајаг сахлајыб бу алатларә бағмады да вә Әлиаббас киши фикирләшди ки, доғрудан да дүңја җаман дәјишмә, ушагларын һәрәсинин әлимдә автомат тапанча, рәнкбәрәнк балача ведрә, бел, јүз күрә ојунчаг, кимди бу мишара, чәкича фикир верән. Киши буну фикирләшди вә үрәји ағрыды, бу чәкич-мишара јазығы кәлди, оларын бу кимсәсизлији, сәһибинин күчсүзлүју, ачиз-лизи ону јандырыб-јахды.

Биринчи күн Әлиаббас кишинин рөндә-мишарына мүштәри кәлмәди.

Икинчи күн уста јенә кәлиб бағчадакы скамјалардан бириндә әйләшди вә јенә дә алатларә јанына дүздү. Јенә адамларә, ушагларә бахды вә јенә дә бирдән-бирә Чәби јадына дүшдү, өз ушагылығыны көрдү, о дағларын әтрини дүдү, о дағларын дөшүндәки күл-чиңәјин рәнки кәзләринин габагына кәлди, о дағларын чәни-чәскини үчүн дарыхды, фикирләшди ки, бир дә һеч вахт о дағларда олмајачаг, бир дә һеч вахт о дағ чаји бојунча аддылмамајачаг, о саф һавәдан синә долусу нәфәс алмајачаг. Уста фикирләшди ки, нә тез кәлиб кечди бу илләр вә белә бир фикир кәзләјирмиш кими, кәзләринин габагындан сәјсиз-һесабысыз адамлар кәлиб өтдү; чохунун һеч адыны да билмирди, һәрда көрдүдү дә јадына кәлирди, амма сәфәтләр бир-бир кәлиб кечирди—узун-узды илләр боју көрдүдү, раслашдығы вә бәлкә дә һамысынын инди јер үзүндә олмадығы адамларын сифәти.

Икинчи күн дә Әлиаббас кишинин чәкич-зубулуна мүштәри тапылмады.

Үчүнчү күн һавә бир балача тутулду, хәзри әсмәјә башлады, Әлиаббас киши бир мүддәт һәјәтдә вурнухуб тез-тез кәјә бахды вә оғул-ушагда да бир үмид јаранды ки, балка киши дашы төкдү өтәјиндән (елә бил уста өзү дә үрәјиндә јағыш јағмасыны истәјирди), амма јаваш-јаваш кәј ачылды вә Әлиаббас киши дә торбасыны голтуғуна вуруб бағчаја кетди, скамјалардан бириндә отуруб алатларә јанына дүздү. Үзбәүз скамјада чаван бир кәлин әјләшмиши, бир әлиндә кивитаб тутмушду, о бири әли илә чаға јатмыш тәкәрли бешији аста-аста јыргалајырды.

Кәзләрини китабдан ајырыб Әлиаббас кишијә бахды вә салам верди. Әлиаббас киши кәлинин саламаны алды вә јадына салды ки, дүндән дә, сраға күн дә бу кәлин бағчада иди. Кәлин күлүмсәди вә Әлиаббас кишијә елә кәлди ки, бир балача башыны булады, јәни ки, бу нә мүштәри ахтармаг дөсһәңыди, киши! Әлбәттә, устанын өз һалал пулуна алдығы мишар-рәндәни сатмасынын һеч кимә дәхли јох иди, амма һәр һалда бу кәлинин бу чүр күлүмсәјиб башыны булама-сы адамы бир балача наголәј вәзижәтә салырды. Бир аз кечди вә көјүн үзү јенә тутулду. Бағчадакыларын чоху—ушагы аналар, гоҗа арвадлар јаваш-јаваш дуруб кетди вә бу заман ијирми беш-ијирми алты јашларында бир оғлан Әлиаббас кишијә јахынлашыб алатларә бахды, сонра саламсыз-кәламсыз сорушду:

— Нечижәди, киши, бу зубулу?

Әлиаббас киши истәр-истәмәз илк нөвбәдә бу оғланын әлләринә бахды вә оғлан да һәмин бахышларын мәһәсәсини баша дүшдү; онун белә бир инамсызлыгдан хошу кәлмәди:

— Нәди, киши, әлима бахырсан көрәсән устајам, ја јох? Устајам, өзү дә лап јахшысындан, лап кефин истәјәндән, әлимдә дә бах, көрүрсән, бир дәнә дәјәнәк дә јохду. Әлчәклә ишләјирәм мән, электриклә ишләјирәм. Санни бу зубулуң да һеч кимә ләзым дејил инди, дүканлар долуду электрик-зубулла, он үч манат әлли гәпәјә бири...

Әлиаббас киши бу шәстли оғлана:

— Кет, бала, кет,—деди.—Кет ал электрик зубулу. Күчнән демирәм ки, кәл бу зубулу ал!

Оғлан бир сөз демәди, әлини о тәрәф-бу тәрәфә јелләди вә чыкыб кетди.

Бу оғлан бәлкә дә уста иди вә бәлкә доғрудан да кефин истәјән уста иди, амма онун үрәји уста үрәји дејилди.

Үчүнчү күн һәмин оғлан Әлиаббас кишинин чәкич-мишары илә марагланан јекәнә адам олду.

Дөрдүнчү күн Әлиаббас киши һәјәтә чыкыб алатхананы ачды, торбасыны көгүрдү вә һәрәси өз пәнчәрәсиндән һәјәтә бахан Анаханымла Мәсмә бу дөфә мәһәсәти бири-биринә бахды, јәни ки, әсбирчәк вахтымызда көрәчәк күнләримиз вармыш. (Трамвај сүрән Ағамеһнинин анасы вә мәһәлләнин өз биринчи

гјбәтчиси тын-тын Фирүзә шајије јаймышды ки, уста Әлиаббасын оғуллары, кәлинләри она јахшы бахмырлар, киши дә нәләч галыб өз чәкичини, кәлтәтинини сәтир; дүздүр, бу сәһбәти ешидән мәһәллә арвадлары тын-тын Фирүзәнин ағзындан вурмушду, амма һәр һалда јахшы сөз-сәһбәт дејилди бу).

Әлбәттә, Анаханым да, Мәсмә дә һәмин күнүн мәчәрәсини билсәјдиләр, инди бир-бирләринә бу чүр мәһәсәти-мәһәсәти бахмаздылар вә дилхор да олмаздылар.

Әлиаббас киши һәјәт гапысындан чыкыб тәзә бағчаја кетмәк әвәзинә, торбаны гапынын ағзындакы јарымчыг скамјаны үстүнә гојду, голларыны чырмалајыб скамјаны дүзәлтмәјә башлады вә өз гәрибәси дә бу олду ки, мисрәрлар дүз кәтди, балта өз ишини нечә-нечә илләр бундан әввәлки кими, сәлигәли көрдү, чәкич дә, рөндә дә, кәлтәтин дә Әлиаббас кишинин гүңгүрү гүјүб гаҗаҗа дөңмүш әли нә истәдәсә, ону еләди. Бир саат-саат јарымдан сонра скамја һазыр олду вә Анаханым да, Мәсмә дә елә кәлди ки, гәјнәталары јенә дә ијирми-отуз ил бундан бағагыкы уста Әлиаббасды.

Сәһәри күн Әлиаббас киши евин гапы-пәнчәрәсинә әл кәздирмәјә башлады, сонра һәјәтин шүшәбәндини сәлигәјә салды, сонра гоңшуларә баш чәкди, сүраһылар тәзәләнди, пәнчәрә чәрчивәләри сәһманланды, һәјәтләрин икинчи мәртәбәјә галхан тахта пилкәкәнләри гәјдәја дүшдү вә јаваш-јаваш јәј кечиб кетди, пәйыз башлады, кечә јатанда кишиләр арвадларынын јанына кечди, чаванлар дәмдан евә көчдү, јүз јашлы хар тутун мейвәси чохдан јејилиб гуртарды, јарпаглары саралмаға башлады, Әлиаббас кишинин исә јенә голлары күчлү, һәрәкәтләри чәлд, сәрраст иди. Елә бил шөјтан устаны чашдырыб јолдан еләмәк истәјирмиш ки, иши-күчү бурах, кәл отур, өлүмүнү кәзлә. Бүтүн мәһәллә вә о чүмләдән дә Әлиаббас кишинин оғул-ушағы устанын бирдән-бирә беләчә чаванлашмасына мөһәт-дәт галмышды, һатта Әлигулу бу ишдән о гәдәр вәчдә кәлмишиди ки, кишинин шәнинә поема јазмаға башламышды вә бир күн мәһәлләјә хәбәр јайлды ки, гәзәтдә Әлигулунун поемасындан бир парча чап олунуб. Әлигулу шәри гырыг-гырыг мисрәрларә јазырды вә мәһәлләдә

бу шәрләрә бармагарасы бахырдылар, амма чамәат ки, гәзәтдә Әлигулунун имзасыны, бир-нечә мисрада Әлиаббас кишинин адыны көрдү, бу чаван шаирин һәрмати мәһәлләдә бирә он артыды; Анаханым да, Мәсмә дә Әлигулунун шәрини гәзәтдән кәсип ушагларын, гоһун-ағрабанын шәкәлләрини јыгыдылары албома гојдулар; Әлиаббас кишинин өзү исә гәзәтә бахды вә тәкчә башыны булады.

Гәсәб Ағаначәфин арвады Балачаханым күчә гапылары ағзында дәјәнәти тум чыртлаја-чыртлаја бәшинә топлашмыш чаван мәһәллә гызларына көз вуруб дејирди:

— Киши јаман дирилиби!.. Бир дә көрдүн сабаһ өзүнә чаван бир арвад алыби!.. Нәр сәһәр дә јорған-дөшкәдән галханда арвадын кәзләринин алты гағраға...

Балачаханым бу сөзләри дејирди вә бәркәннә шағганә чәкич күлүрдү.

Әлиаббас киши даҗа кешәләр о дөрдә мисраны тез-тез јадына салмырды:

Јатарым, јаным ағрыр,

Дурурам, чаным ағрыр,

Сән јадыма дүшәндә

Тамам әндамым ағрыр.

Әлбәттә, она көрә јох ки, Тубуханым даҗа кеч-кеч јадына дүшүрдү; она көрә ки, әли-јағәй ағрыјанда јенә дә әввәлләр-дәки кими, ишин чохлуғундан ағрыјырды, гочалыгдан јох.

Һамы бу фикирдә иди ки, Әлиаббас киши дә һәјәтләриндәки хар тут кими, јүзү өтәчәк.

Балачаханым һәрдән кәлиб Әлиаббас кишикини күчә гапысы ағзындакы скамјада отурурду, мәһәлләнин гызлары ишкүчдән он дөгига дә олса вахт тапыб онун башына јыгышырды вә Балачаханым ләззәтли сәһбәтләр едә-едә, бәркәннә шағганә чәкич күлә-күлә о гәдәр тум чыртлајырды ки, бүтүн сәкүм табығы илә долурду. Бир дөфә дә Балачаханым тәрәтәр бир она, бир дә сәкинин үстүндәки тум габыгыларына бахан Әлиаббас кишијә деди:

— Сүпүрәчәјәм, ај Әлиаббас даји, сүпүрәчәјәм һамысыны. Нејнәјим, бизим гапы ағзында бир скамја дүзәлтмирсән дә, мәнмиңүн...

Балачаханым беләчә килејләнди, күлүмсәди вә гызыл дишләри күн ишығында парылды. Балачаханым ағзындакы саппасәг дишләринин һамысыны гызыл

гапага салдырмышды ве тын-тын Фирүзе дә бу гызыл дшләрнн пахыллыгындан жаныб-јахылдырды.

Әлбәттә, Балачаханым сөз иди дејирди ве һеч вәһлә кәзләмәрди ки, Әлиаббас киши дејәкәк:

— Нејнәк, сәнинчүн дә бир скамја дүзәлдәрәм...

Балачаханым елә бил өмрүндә бу чүр сяд-үрәкдән севинмәмишди:

— Доғрудан? Чох сағ ол, әј Әлиаббас дајы! Амма елесин дүзәлт ки, һеч бир мәһәлләдә белә скамја олмасын! Балача бир талвары да олсун, Әлиаббас дајы, јајдә күн дүшмәсин үстүмүзә...

Јај вахтлары сәһәрдән гәссаб Ағанәчәф ашхам ишдән гајыданачан Балачаханым күчә гапысы ағзында дајыныб о гызла, бу кәлиндә сәһбәт едирди, лағгырты вурурду ве һамы тәәччүб едирди ки, һәрәси бир-бириндән бир јаш бөјүк беш ушағын хәрәјини ким ве нечә биширрир. (Тын-тын Фирүзе белә дејирди ки, куја гәссаб Ағанәчәф, јазыг, күндүзләр колхоз базарында әт сатыр, ашхамлар да гоншулар көрмәсин дејә кизли-кизи сабаһын хәрәјини биширри; бу барадә бир сөз дејә билмәрик, амма бир һәгигәт вәрди ки, һамы гәссаб Ағанәчәфдән чәнинриди, гәссаб Ағанәчәф исә Балачаханымдан горхурду).

Әлиаббас киши:

— Нејнәк,—деди.— Талвар да дүзәлдәрәм.—Әлбәттә, мәсәлә онда дејилди ки, Балачаханым һәмин талварлы скамјадә отуруб лағгырты вурачагды, мәсәлә онда иди ки, Әлиаббас кишинин әлләринин бир бәһрәси дә артачагды.—Тахта лазымды бир аз...

Балачаханым:

— А-а-а...—деди.—Нә вар она?... Ағанәчәф дејәрәм, лап бир вагон тахта текдүрәр бура...

Әлиаббас киши сәһәри күндән ишә башлады, гәссаб Ағанәчәфкилин күчә гапысы ағзында скамја дүзәлтди, балача бир талвар үчүн тахта дирәкләр һазырлады ве онун чәми бирчә күнлүк иши—талвары дүзәлтмәк галмышды ки, Балачаханым тын-тын Фирүзе кимиләрин ачығына, елә бил тоја кедирди, көјиниб-көчиниб отурсун бу талварлы гиямәт скамјадә.

Бүтүн мәһәллә бу фикирдә иди ки, бу

скамја Әлиаббас кишинин сонрадан-сонраки усталығынын шаһ әсәриди.

Һәмин октябр сәһәри Бақыја елә бил тәзәдән јәј гајытмышды ве јүз јашлы о хар тутун һәјәтә сәләпәнмиш хәзәли илә белә бир исти һеч уушмурду. Чәјники газын үстүнә гојуб сәһәр-сәһәр табахчадә гәнд доғрајан Анаханым шүшәбәндән һәјәтә бахырды. Арвадын көзү гајна-тасынын аләтханасына саташды, сонра кишинин јатдығы евин гапысына тәрәф бојланды ве нечә олдуса, бирдән-бирә Анаханымын үрәјини бир ниқаранчылыг бүрүдү.

Әлиаббас киши һәмшиә бу вахтлар һәјәт-бачадә долашарды.

Бир мүддәт кечди, кишилер ојанды, ушағлар тәләм-тәләсик чај-чөрәклерини јемәјә башладылар ки, мәктәбә көчкимәсинлар.

Әлиаббас киши һәјәтә чыхмады.

Анаханым чәкинә-чәкинә гајнатасыны ишә кетмәјә һазырлашан Ағамухтардан хәбәр алды. Ағамухтар арвадыннын көзләринин ичинә бахды, бир сөз демәди ве һәјәтә дүшүб атасынын јатдығы отаға кирди.

Әлиаббас киши кечә јухуда икән кечинмишди.

Һәмин күн бүтүн мәһәллә кечә јарысына кими Әлиаббас кишикилин һәјәтинә кәлиб-кетди, јүз јашлы хар тутун алтын-дә дүзүлмүш стулларда, кәтилләрдә отуруб бир стәкан чај ичди, Ағамухтара, Фәтуллаја башсағлыгы верди.

Чохадамлы о һәјәт елә бил кишинин кетмәјилә јетимләмишди.

О исти пәјиз күнү јүз јашлы тут ағачы да төк-тәһна иди.

Сәһәр исә мәһәллә көрүнмәмиш бир һадисәнин шаһиди олду: Балачаханымын күчә гапысы ағзындагы скамјанын үстүндә чох јарашыглы бир талвар вар иди.

Бүтүн мәһәллә, гәссаб Ағанәчәф дә, ағламагдан көзләри гызармыш Балачаханым да, Әлиаббас кишинин огул-ушағы да бу ишә һәјрәт етди.

Мәһәлләнин лап балача ушағлары арасында белә бир инам вәрди ве үмумијәтлә мәһәлләдә белә бир шајиә көзирди ки, Әлиаббас кишинин чәкич-мишары, рәндә-кәлбәтини кечә өз-өзләринә кәлиб устанын јарымчыг галмыш ишини гуртарыблар.

1976